

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

fra Retspolitisk Forening

vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Ungdomskriminalitet)

Justitsministeriets sagsnr. 2009-730-1050

Da vore politiske forfædre traf beslutninger om børn og unge i strafmæssig henseende, var børn og unge på mange måder mere modne end i dag. De fleste 14-årige kom efter konfirmationen ud på arbejdsmarkedet, hvor de blev behandlet på lige fod med voksne og forventedes at opføre sig som voksne. Alligevel bestemte den tids politikere en kriminel lavalder på 15 år ud fra den betragtning, at børn under 15 år, der skejer ud og foretager sig noget, som voksensamfundet definerer som kriminelt, ikke nødvendigvis har samme grad af forståelse for konsekvenserne og ikke i samme grad kan bebrejdes denne adfærd som ældre personer. En parallel er reglerne om, at unge under 18 år ikke har samme økonomiske rettigheder og pligter som voksne. En kriminel lavalder på 15 år har med visse modifikationer været gældende siden Danske Lov af 1683, kun afbrudt af perioden fra 1905, hvor Albertis berygtede pryglelov indførte en 14 års grænse, og indtil straffeloven af 1930 (i kraft 1933), der genindførte 15 års grænsen.

Justitsministerens forslag om nu at sænke den kriminelle lavalder til 14 år begrundes ifølge bemærkningerne med, at 14-årige begår mere kriminalitet end 12-13-årige og (derfor?) bør mødes med en ”konsekvens og fasthed”, der bedst sker inden for det strafferetlige system. Det nævnes, at en kriminel lavalder bygger på det grundlæggende synspunkt, at ”der kun bør kunne pålægges børn og unge strafansvar fra den alder, hvor de i almindelighed kan antages at have opnået den fornødne modenhed til, at det er forsvarligt at anvende strafferetlige sanktioner”. Der ses ingen argumentation endsige dokumentation for, at 14-årige skulle have opnået denne modenhed i dagens Danmark, som på ingen andre måder giver børn og unge ansvar og pligter svarende til, hvad der var tilfældet, da 15 års grænsen blev fastlagt (jf. ovenfor). Der ses heller ingen argumentation endsige dokumentation for, at de mange eksisterende socialretlige foranstaltninger for børn under 15 år ikke har den fornødne virkning, og det fremgår ikke, hvad der kan opnås af forbedret kriminalitetsbekæmpelse blandt 14-årige ved at inkludere dem i det strafferetlige system. Alle med faglig viden om børn og unge kan fortælle, at en opvisning af formel ”konsekvens og fasthed” meget sjældent fører noget positivt med sig over for de forsømte og mishandlede børn og unge, der som regel er tale om.

Med straffeloven af 1866 indførte vore forfædre en generel øverste grænse på 8 års fængsel for unge under 18 år uanset hvor alvorlige forbrydelser, de havde begået, bl.a. ud fra hensyn som også Ungdomskommissionen nævner. Forslaget om nu at fjerne denne grænse begrundes med retshåndhævelsessensyn ved ”de allervesteste tilfælde” uden uddybning af, hvad der nærmere ligger i dette begreb, eller hvorfor ”retshåndhævelsessensyn” kan overtrumfe de hensyn, der taler for at bevare 8 års-reglen. Der dokumenteres heller ikke et praktisk behov. Der savnes endvidere argumenter for, hvilke nylige forandringer i det danske samfund og blandt vore børn og unge der nu taler for at ophæve en 150 år gammel regel, og der ses ingen tanker om, hvilke konsekvenser en 16 års-strafferamme kan forventes at få.

Efter alt foreliggende – herunder også Ungdomskommissionens betænkning – må Retspolitisk Forening kraftigt fraråde vedtagelse af forslagene om nedsættelse af den kriminelle lavalder til 14 år og ophævelse af strafmaksimum på 8 års fængsel for børn og unge under 18 år.

København, d. 2. februar 2009

Bjørn Elmquist
formand

Beth Grothe Nielsen
fhv. universitetslektor, lic. jur.